

Список використаних джерел

1. Колодіна А.С. Етапність розслідування як принцип криміналістичної методики / А.С. Колодіна // *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття*» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 569–571.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. Нікітіна-Дудікова Г.Ю. Теоретичні та практичні основи криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2022. 713 с.
4. Тищенко В.В. Роль криміналістичної методики розслідування у формуванні доктрини криміналістики. *Право України* (україномовна версія). № 8. 2021. С. 91–103.
5. Черноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.
6. Шевчук В.М. Структура окремої криміналістичної методики: сучасні наукові підходи та перспективи досліджень. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 31(70). № 4. 2020. С. 252–262.

Вечеря Микола Ростиславович,
аспірант кафедри права ПВНЗ
«Європейський університет»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СВІДКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасні євроінтеграційні процеси України вимагають приведення кримінального процесуального законодавства у відповідність до визнаних у світовій практиці багатьох провідних демократій міжнародних стандартів кримінального судочинства та пов'язаних із ними окремих процедур.

Важливу роль у створенні інституту забезпечення безпеки осіб, які сприяють кримінальному судочинству, відіграла Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, а також Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою, прийнята резолюцією Генеральної асамблеї ООН від 29.11.1985. У зазначених документах закріплено права та інтереси

громадян, які беруть участь або сприяють кримінальному судочинству, а саме – забезпечення їхньої безпеки.

Також У Керівних принципах щодо дій на користь дітей у системі кримінального судочинства, затверджених Резолюцією 1997/30 Економічної та Соціальної Ради правосуддя, прийнятою 21.07.1997 р., зазначається, що дітям – свідкам злочинів необхідна допомога під час судових та адміністративних процесів, а державам слід здійснити огляд, оцінку та поліпшення, якщо це необхідно, положень свого доказового та процесуального права, що регулюють становище цієї категорії свідків, щоб забезпечити їх захист у повному обсязі [1].

Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15.11.2000 р. у ст. 24 визначає, що: кожна Держава-учасниця вживає, у межах своїх можливостей, належних заходів, спрямованих на забезпечення ефективного захисту від імовірної помсти або залякування щодо свідків, які беруть участь у кримінальному провадженні та дають свідчення у зв'язку зі злочинами, що охоплюються Конвенцією, і, у відповідних випадках, щодо їхніх родичів та інших близьких їм осіб. Такі заходи мають включати: встановлення процедур для фізичного захисту таких осіб, для їхнього переселення в інше місце, і прийняття таких положень, які дозволяють, у відповідних випадках, не розголошувати інформацію, що стосується особи та її місцезнаходження таких, або встановлюють обмеження на таке розголошення інформації; прийняття правил доведення з метою забезпечення безпеки свідка [2].

У постконфліктних країнах, а також у разі вчинення злочинів проти людяності або серйозних порушень прав людини величезне значення має можливість забезпечення захисту свідків поряд з потерпілими з тим, щоб вселити в них рішучість, необхідну для дачі свідчень. Наприклад, Римський статут (ст. 68–69) і Правила процедури і доказування Міжнародного кримінального суду містять положення, які стосуються захисту жертв і свідків (наприклад, Правило 87 про застосування захисних заходів).

Важливим є вклад регіональних міжнародних організацій, значну кількість стандартів та рекомендацій розробила Рада Європи. Зокрема, Рекомендація Ради Європи (97) 13 та Рекомендація Ради Європи (2005) 9 чітко регулюють загальні принципи, якими керуються під час застосування заходів із захисту свідків.

Про захист свідків також йдеться в протоколах до Конвенції про організовану злочинність, і зокрема в Протоколі про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї, додаток II, ст. ст. 6 і 7), і в Протоколі проти незаконного ввезення мігрантів по суші, морю і повітря, що доповнює Конвенцію ООН

проти транснаціональної організованої злочинності (резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї, додаток III, ст. ст. 5 і 16).

Найважливішу роль у сфері захисту учасників кримінального провадження відіграє Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (далі – ЄКПЛ), яка, будучи ратифікованою парламентом, є частиною національного законодавства України. Зокрема, відповідно до ч. 5 ст. 9 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики ЄСПЛ [3].

Насамкінець зазначимо, що поступова імплементація положень, зазначених нами у відповідних міжнародних документах, у вітчизняне кримінальне законодавство дасть змогу запровадити в Україні ефективний та надійний інститут забезпечення безпеки свідків, який зможе забезпечити захист зазначених учасників кримінального процесу від протиправного впливу. Ефективне забезпечення їх безпеки потребує розробки конкретних програм з метою врахування умов та особливостей національного законодавства.

Список використаних джерел

1. Руководящие принципы в отношении действий в интересах детей в системе уголовного правосудия (Венские руководящие принципы): Резолюция Экономического и социального совета 1997/30 от 21.07.1997 г. URL: <https://adilet.zan.kz>.

2. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15.11.2000 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00144?an=480445>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 37. Ст. 1370. Ред. від 25.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Власенко Сергій Олександрович,

ад'юнкт кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОПИТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Однією з найбільш поширених слідчих (розшукових) дій вважається допит. Більше того, допит визначають ще й як найбільш значущу, незамінну слідчу (розшукову) дію, оскільки отримуючи показання в ході допиту, слідчий збирає, накопичує ідеальні сліди. Саме тому питання щодо оптимізації проведення допиту є вкрай важливим. Під час допиту потерпілих та свідків у кримінальних провадженнях про незаконне заволодіння транспортним засобом, важливо забезпечити